

Artikelsgewijze toelichting beheersverordening

Inleidend

Recentelijk stelde de raad van de gemeente Vught het nieuwe begraafbeleid vast. Onderdeel van dit beleid is het waar noodzakelijk actualiseren van de vigerende beheersverordening voor de begraafplaats te Vught alsmede de nadere regels die hierbij horen. De vigerende regelgeving stamt uit 1958 en is, mede gezien de vele tussentijdse wetswijzigingen en door de veranderingen in de maatschappij, gedateerd en zeer zeker niet actueel te noemen. Op sommige punten is zelfs sprake van tegenstrijdigheid met de Wet op de lijkbezorging. Dit was aanleiding voor een algehele herziening. Navolgend zijn de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de vigerende beheersverordening en de nadere regels weergegeven.

1.1 Belangrijkste wijzigingen

- *Algehele herziening*

De beheersverordening is geheel herzien. Dit houdt in dat van de vigerende verordening enkel die artikelen en bepalingen zijn overgenomen die uniek zijn voor de begraafplaats en dat deze artikelen zodanig zijn aangevuld dat tot een nieuwe, actuele beheersverordening is gekomen.

De herziene beheersverordening houdt rekening met de bepalingen uit de huidige Wet op de lijkbezorging maar zal nog steeds actueel zijn wanneer deze wet op korte termijn herzien wordt. De wijzigingen zijn bekend, en waar deze invloed hebben op de beheersverordening voor de begraafplaats Vught, is deze in overeenstemming gebracht.

De belangrijkste toevoegingen aan de herziene verordening en nadere regels zijn als volgt.

- De verantwoordelijkheden en taken van het college zijn duidelijk omschreven;
- De bestemming van de begraafplaats is duidelijk gemaakt;
- Bepalingen ten behoeve van lijkomhulsels en grafgiften opgenomen;
- De wijzen waarop grafrechten kunnen komen te vervallen en de voorwaarden waaraan de rechthebbenden en gebruikers moeten voldoen om dit te voorkomen;
- Onderscheid in het door de gemeente en de rechthebbende uit te voeren onderhoud;
- Weerlegging van aansprakelijkheid;
- De gang van zaken en de keuzemogelijkheden bij het ruimen van graven;
- Lijst historisch waardevolle graven.

In de nadere regels:

- Maximale afmetingen van grafbedekkingen waarbinnen de rechthebbenden meer vrijheid hebben voor eigen invulling;
- Vrijere toepassing van materialen bij de constructie van grafbedekkingen.

- *Volgorde van de artikelen*

De volgorde van de artikelen in de verordening en de nadere regels is zodanig dat een logische opeenvolging is ontstaan. Deze nieuwe volgorde volgt de cyclus van het begraven en verhoogt de overzichtelijkheid van de verordening.

- *Versterken positie van de gemeente*

In diverse artikelen is de juridische positie van de gemeente versterkt. Het gaat hierbij om bepalingen die opgenomen zijn en die het de gemeente mogelijk maken om maatregelen te treffen indien noodzakelijk. De huidige beheersverordening voorzagt niet of slechts beperkt in deze mogelijkheid. Hierbij is ter illustratie te denken aan nalatig onderhoud door rechthebbenden, het zonder toestemming plaatsen van gedenktekens of grafbedekkingen, het bij de graven achterlaten van gereedschappen en afval etc. De gemeente heeft nu meer handvatten bij handhaving wanneer rechthebbenden in gebreke blijven bij verplichtingen voortvloeiend uit de verordening.

- *Verwijderen artikelen en bepalingen*

Artikelen of onderdelen daarvan die overbodig zijn, tegenstrijdig aan de wettelijke bepalingen zijn of niet te handhaven zijn, komen in deze herziene verordening niet terug.

Zo is huidig artikel 6, lid 1 waarin gesteld werd dat grafrechten slechts voor 10 jaren verleend konden worden, verwijderd (dit was immers in strijd met de wet).

Ook verwijderd is de mogelijkheid om in klassen te begraven en de mogelijkheid om algemene asbestemmingen en algemene kindergraven uit te geven. Alle asbestemmingen kennen een minimum grafrechttermijn van 20 jaar (zie art. 66 van de Wet op de lijkbezorging). Algemene kindergraven kennen in principe een grafrust van 10 jaar. In de praktijk is het bijkans onmogelijk om welk kindergraf dan ook na 10 jaar te ruimen zonder heftige emoties op te wekken bij de nabestaanden. Beter is het alleen kindergraven uit te geven met grafrecht zodat de rechthebbenden zelf kunnen beslissen wanneer geen behoefte meer bestaat aan het graf.

Het gebruik van algemene graven, nader beschreven bij de relevante artikelbeschrijvingen van artikel 13 en 14, als keuzemogelijkheid wordt niet langer aangeboden. Het algemene graf bestaat nog wel maar de toepassing ervan is, evenals het beheer, in handen van de gemeente.

Het algemene graf is niet langer een keuzemogelijkheid voor nabestaanden maar een keuzemogelijkheid voor de gemeente.

- *Uitbreiding van bestaande artikelen*

De relevante begripsomschrijvingen zijn uitgebreid ter verduidelijking van de verordening en de nadere regels. Tevens is een beperkte uitbreiding van de verboden en mogelijkheden ten behoeve van ordehandhaving en sluiting van (delen van) de begraafplaats opgenomen.

Waar mogelijk en gewenst zijn bevoegdheden overgedragen van de raad naar het college door verplaatsing van artikelen of delen daarvan van de verordening naar de nadere regels. Voorbeelden hiervan zijn:

- Vaststelling van het geoorloofde aantal begravingen en bijzettingen in de graven;
- Openingstijden en de tijden van begraving.

1.2 **Toelichting op de Beheersverordening algemene begraafplaats**

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

Dit artikel spreekt voor zich. De omschrijvingen zijn opgenomen zodat voor een ieder duidelijk is wat en wie met de diverse begrippen bedoeld wordt. De begrippen gelden voor zowel de verordening als de nadere regels en komen dus in de nadere regels niet meer terug.

Artikel 2 Uitbreiding begrippen particulier graf

Voor een particulier graf, in welke vorm dan ook, gelden vrijwel dezelfde rechten en plichten. De woorden ‘voor zover van belang’ zijn ingevoegd omdat de bepalingen betreffende het ruimen en het wegnemen van een asbus alleen van toepassing zijn bij een particulier graf, respectievelijk particulier urnengraf. Bij een particuliere gedenkplaats betreft het dan met name die artikelen die het onderhoud en beheer omschrijven.

Artikel 3 Beheer

Dit artikel geeft de verplichtingen weer van het college. De vier taken die vanwege het college uitgevoerd moeten worden staan beschreven.

Artikel 4 Bestemming

Dit artikel spreekt voor zich. Het sluit alle andere bestemmingen uit en geeft het college de mogelijkheid aanpassingen te maken binnen de diverse vakken en rijen, bijvoorbeeld voor het flexibel kunnen omzetten van begraafoppervlak in asbestemmingscapaciteit.

Artikel 5 Register en plaatsregistratie

De wijze waarop de begraafplaatsadministratie wordt gevoerd is in dit artikel beschreven. Naast de gegevens die moeten worden geadministreerd is ook de locatiebepaling met behulp van een genummerde plattegrond beschreven. Het artikel verplicht rechthebbenden en gebruikers om adreswijzigingen door te geven in verband met het aanbieden van de mogelijkheid van verlenging of

herbegroefing of het aanschrijven van deze belanghebbenden in het geval zij iets doen of nalaten in strijd met de verordening.

Artikel 6 Openstelling

Dit artikel is geïntroduceerd zodat het college de tijden van openstelling kan vaststellen en wijzigen. Deze zijn, samen met de tijden van begraven en de bezorging van as (zie artikel 7), in de nadere regels weergegeven.

Artikel 7 Tijden van begraven en asbezorging

De wet verplicht tot de mogelijkheid van begraven op iedere dag gedurende een bij algemene verordening te bepalen tijd. In dit model is de mogelijkheid om op zon en feestdagen te begraven en as te bezorgen niet geboden. Er zijn gevallen denkbaar waarin de nabestaanden er een belang bij hebben om op een zon of feestdag een begrafenis of asbezorging te kunnen doen plaatshebben. Een bijzonder geval kan zich voordoen als de burgemeester toestemming heeft gegeven om een lijk binnen 36 uur te begraven. Sommige nabestaanden vragen om deze toestemming om godsdienstige redenen. Daarnaast kan spoed geboden zijn in geval van lijkvinding. In de praktijk is het mogelijk om de begraafplaats alleen in bijzondere gevallen hiervoor open te stellen.

Ordemaatregelen

Artikel 8, 9 Verboden en Ordehandhaving

Dit artikel is geïntroduceerd met het oog op de strafbaarstelling van personen die zich op de begraafplaats bevinden buiten de uren van openstelling voor bezoekers.

Bezoekers, steenhouders en hoveniers moeten zich er steeds van bewust zijn dat hun werkzaamheden storend kunnen zijn voor rouwende nabestaanden en tijdens uitvaartplechtigheden. De toestemming om werkzaamheden op de begraafplaats te verrichten moet vlot aan de steenhouders of anderen kunnen worden gegeven. Daarom verdient het aanbeveling dat burgemeester en wethouders het verlenen van die toestemming onder behoud van hun verantwoordelijkheid opdragen aan de beheerder (mandaat). Om de gang van zaken laagdrempelig te houden kunnen afspraken mondeling worden gedaan.

De bevoegdheid van de beheerder om personen weg te sturen als zij zich niet aan zijn aanwijzingen houden en de verbodsbepalingen, bieden voldoende mogelijkheden om tegen ongewenste activiteiten op te kunnen treden. Aan een uitzondering op de regel als bedoeld in artikel 8, het derde lid onder a bestaat behoefte omdat men soms dichtbij het graf moet kunnen komen met een motorrijtuig. Deze situatie kan uiteraard verschillen per begraafplaats.

Artikel 10 Plechtigheden

Met dit artikel wordt beoogd om plechtigheden ordelijk te doen verlopen. Door te eisen dat de mededeling vijf dagen vooraf moet plaatshebben, kan worden voorkomen dat de plechtigheid

samenvalt met een begrafenis. Een begrafenis moet volgens de wet uiterlijk op de vijfde dag na overlijden geschieden.

Bijeenkomsten die het karakter van een plechtigheid te buiten gaan kunnen het karakter hebben van een openbare manifestatie. Hiervan moet vooraf kennisgeving worden gedaan aan de burgemeester volgens de Wet openbare manifestaties (Stb. 1968, 157) en mogelijk van toepassing zijnde APVbepalingen, zoals art. 2.1.2.3 van de Model-APV.

Artikel 11   Uitgifte en indeling graven

Het reserveren van graven is niet mogelijk, de graven worden alleen uitgegeven voor directe begraving. Het college kan nadere regels stellen met betrekking tot het uitgeven van de graven (de locatie), de typen graven en het aantal begraafplaatsen dat wordt toegepast.

Artikel 12   Soorten graven

Naast de particuliere graven noemt dit artikel de verschillende soorten van asbus-voorzieningen op de begraafplaats. Met deze voorzieningen wordt ook tegemoet gekomen aan de behoeften van de nabestaanden die de crematie op enige afstand van huis hebben doen plaatsvinden en graag een identificatiepunt in de omgeving hebben om de overledene dichtbij te kunnen gedenken.

Gedenkplaatsen kunnen bijvoorbeeld worden uitgegeven voor vermisten of als de persoon in het buitenland is overleden en het stoffelijk overschot niet naar Nederland is vervoerd.

Er is duidelijk onderscheid gemaakt tussen graven met uitsluitend grafrecht (voorheen 'de eigen graven', nu 'particuliere graven') en de graven zonder grafrechten, de algemene graven. Onder artikel 14 staat over dit onderwerp een nadere uitwerking.

Artikel 13   Termijn particuliere graven

Deze bepaling is opgenomen omdat sommige rechthebbenden in de veronderstelling verkeren dat de uitgiftetermijn pas begint te lopen op het moment van de eerste begraving of bijzetting. dit is niet het geval, de termijn begint te lopen vanaf de datum van uitgifte.

De Wet op de lijkbezorging bepaalt dat vanaf twee jaar voor het verstrijken van de lopende termijn, verlenging van de graftermijn kan worden aangevraagd. Binnen een jaar na het begin van deze periode moeten burgemeester en wethouders volgens de rechthebbende op het graf mededelen dat de graftermijn gaat aflopen, hetzij per brief, hetzij door aanplakking op de begraafplaats tot aan het einde van de periode dat de rechthebbende om verlenging van de termijn van uitgifte kan vragen.

De bepaling in de verordening is hiermee in overeenstemming. Het is van belang om de rechthebbenden mede te delen dat verlenging van de termijn tijdig moet worden aangevraagd.

Het is gewenst dat er na overlijden van een rechthebbende een nieuwe rechthebbende wordt aangewezen die de verantwoordelijkheid voor de grafruimte en de daaraan verbonden kosten op zich neemt. Tot aanwijzing van een nieuwe rechthebbende kunnen alleen de personen bevoegd worden geacht die belang hebben bij het graf, bedoeld in lid 4 onder b. Dit zijn in de eerste plaats de bloed en aanverwanten.

Artikel 14 Kennisgeving begraven en asbezorging

Een kennisgeving is nodig omdat voorkomen moet worden dat meerdere uitvaarten gelijktijdig plaatsvinden. De twee werkdagen zijn noodzakelijk aangezien de beheerder zorg moet dragen voor het tijdig laten delven van het graf. De as kan volgens de wet worden bijgezet in of op een graf dan wel in een bewaarplaats, meestal een urnennis.

Artikel 15 Delven en sluiten van het graf

Indien de nabestaanden bepaalde werkzaamheden zelf willen verrichten zijn de aanwijzingen en de hulp van het personeel van de begraafplaats nodig, ook om redenen van veiligheid. De werkzaamheden kunnen door de nabestaanden en het personeel van de begraafplaats samen worden verricht. De nabestaanden kunnen bijvoorbeeld een begin maken. Vervolgens kan het personeel de handelingen verrichten waar ervaring voor nodig is of die van de nabestaanden te zware lichamelijke inspanning vragen. Het aanbrengen van de grafbekisting voor het stutten van de grond om het geopende graf en het verwijderen van die randen voor het sluiten van het graf zal door het personeel moeten geschieden, mede gezien het potentiële risico van verzakking en verschuiving van grafbedekkingen.

Artikel 16 Te overleggen documenten

De wet eist dat er een verlof tot begraven aanwezig is, afgegeven door de ambtenaar van de burgerlijke stand. Hierbij aansluitend is het gewenst om de beheerder van de begraafplaats een eigen bevoegdheid te geven medewerking aan de lijkbezorging te weigeren, indien niet aan de wettelijke vereisten is voldaan. De bezorging van as omvat zowel het bijzetten als de verstrooiing. Er mag van worden uitgegaan dat het stoffelijk overschot van de rechthebbende zelf, indien deze is overleden, in het particuliere graf mag worden bijgezet.

Artikel 18 Begruving

Middels deze bepaling wordt terugverwezen naar artikel 11 betreffende de uitgifte van graven. Ook wordt er terugverwezen naar de artikelen 15, 16 en 17. Dit artikel is opgenomen ter ondersteuning van de gemeentelijke organisatie als een leidraad voor een foutloos traject van aangifte tot begraving. Het geeft tevens inzicht (aan de beheerder en de uitvaartondernemer) in de werkwijze en verplichtingen die gelden voor derden alvorens tot begraving kan worden overgegaan.

Artikel 19 Lijkomhulsel en grafgiften

Dit artikel is nieuw en bevat een verwijzing naar het Lijkomhulselbesluit. Genoemde regels zijn vastgesteld in het Lijkomhulselbesluit 1998. De lijkhoezen die voldoen aan de normen van het Lijkomhulselbesluit, staan op de 'witte lijst' van de Landelijke Organisatie van Begraafplaatsen (LOB).

Het toepassen van verkeerde lijkhoezen of slecht doorlatende lijkomhulsels (kunststof kleding, lijkwaden) kan leiden tot het stopzetten van de lijkvertering waardoor vanuit milieuhygiënisch

opzicht belastende situaties kunnen ontstaan en graven niet meer ter beschikking kunnen komen voor nieuwe, toekomstige begravingen.

In dit artikel is eveneens een bepaling opgenomen dat geen vervuilende voorwerpen aan de grafruimte mogen worden toegevoegd alsmede voorwerpen die de vertering van het lijk kunnen belemmeren of voorkomen. Dit spreekt voor zich.

Artikel 20   Het luiden van klokken

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 21   Vereisten gedenktekens

De vergunningseis geldt voor de grafbedekkingen op particuliere graven (op algemene graven kan geen gedenkteken worden aangebracht). De grafbedekking zal op punten als vormgeving, constructie en materiaalkeuze aan bepaalde minimumeisen moeten voldoen. Deze eisen zijn nader uitgewerkt in de nadere regels van burgemeester en wethouders. Zij zijn ruim geformuleerd zodat zelden een verzoek om ontheffing zal worden ingediend. De vergunningseis omvat het gedenkteken en de winterharde beplantingen.

Artikel 22   Onderhoud gemeente

Het onderhoud door de gemeente is een minimale zorg met de bedoeling dat de begraafplaats als geheel een verzorgd aanzien heeft.

Het verdient aanbeveling om het beleid dat burgemeester en wethouders ter uitvoering van dit artikel voeren mede te delen bij de afgifte van de vergunning voor het hebben van een grafbedekking en/of bekend te maken op het mededelingenbord op de begraafplaats. De rechthebbenden zijn verantwoordelijk voor het onderhoud van het grafoppervlak en de daarop geplaatste grafbedekkingen. Alle andere oppervlakten worden van gemeentewege beheerd.

Artikel 23   Onderhoud rechthebbende

De aard en de afmetingen van de grafbedekkingen op particuliere graven en de termijn van uitgifte van deze graven met het recht om deze termijn steeds te verlengen maken dat bij deze grafbedekkingen niet kan worden volstaan met een minimum aan onderhoud door de gemeente. Daarom zijn de rechthebbenden op particuliere graven zelf verplicht de grafbedekking behoorlijk te onderhouden en zo nodig te herstellen. Indien de rechthebbende nalaat de grafbedekking, dus zowel het gedenkteken als de grafbeplanting, te onderhouden, kan van gemeentewege over worden gegaan tot verwijdering ervan.

In de dagelijkse praktijk komen deze situaties soms voor maar vaker rijzen er nog wel eens moeilijkheden over verwijderde bloemen en eenjarige planten zoals afrikanen en geraniums. Omdat de bloemen en planten economisch eigendom zijn van de rechthebbende op de graven is een waarschuwing vooraf op zijn plaats. Het zou veel te omslachtig zijn de rechthebbenden steeds per brief te waarschuwen dat de verwaarloosde planten of verwelkte bloemen zullen worden verwijderd. Het verdient aanbeveling om op een mededelingenbord op de begraafplaats doorlopend algemeen

bekend te maken hoe daarmee wordt gehandeld. Het is gewenst om verwelkte bloemen niet te snel te verwijderen omdat gezegd mag worden dat zij passend zijn bij de sfeer van de begraafplaats.

Artikel 24 Aansprakelijkheid

Op 25 oktober 2007 heeft de Hoge Raad de uitspraak gedaan dat gedenktekens (op graven met uitsluitend recht als bedoeld in artikel 28 Wet op de lijkbezorging) middels natrekking in eigendom toebehoren aan de eigenaar van de grond. Hiermee werd het arrest van het Gerechtshof Amsterdam van 4 mei 2002 bevestigd. De consequentie van deze uitspraak is dat de gemeente als eigenaar van grafmonumenten aansprakelijk is voor de schade die het grafmonument aan een ander grafmonument of aan een ander object, mens of dier aanbrengt (risicoaansprakelijkheid). Middels dit artikel wordt de aansprakelijkheid weerlegd naar de rechthebbenden. De gemeente stelt zich niet aansprakelijk ondanks dat de gemeente juridisch eigenaar wordt van grafbedekkingen. Een grafbedekking mag enkel worden geplaatst onder de voorwaarden van deze verordening. De gemeente wordt met dit artikel tevens de mogelijkheid geboden om in te grijpen om onveilige situaties te voorkomen of op te heffen. Dit artikel versterkt de positie van de gemeente als houder van de begraafplaats.

Artikel 25 Tijdelijke verwijdering

Dit artikel verduidelijkt dat de kosten voor het verwijderen van een grafbedekking, in het geval van een bijzetting of begraving in het betreffende graf, voor rekening en risico van de rechthebbende zijn, niet de gemeente als houder van de begraafplaats. Voorts geeft het de gemeente het recht om een op een graf aanwezige grafbedekking te verwijderen zodat tot bijzetting in een naburig graf kan worden overgegaan. Het artikel spreekt voor zich.

Artikel 26 Overschrijven

Dit artikel betreffende het overdragen van grafrechten komt grotendeels overeen met het huidige artikel 6, leden 3 en 4. Toegevoegd is de omschrijving van de rechtverkrijgenden, de groep mensen waarbinnen een nieuwe rechthebbende aangewezen moet worden en dat voor elke overboeking de daarvoor verschuldigde kosten zijn verschuldigd. Voor overboeking op naam van een ander dan de genoemde personen (zoals bijvoorbeeld een rechtspersoon in de vorm van een stichting) is mogelijk maar kan alleen als daarvoor gewichtige redenen bestaan. In de praktijk zal het college moeten beslissen wat gewichtig is en wat niet.

Artikel 27 Afstand doen van graf

Dit artikel is opgenomen om buiten twijfel te stellen dat de rechthebbende afstand van het graf kan doen.

Artikel 28 Vervallen grafrechten

Dit artikel beschrijft wanneer grafrechten komen te vervallen, zowel door nalatigheid van de rechthebbende of op aanvraag van de rechthebbende als door ingrijpen van het college van burgemeester en wethouders.

Dit artikel geeft de gemeente meer bevoegdheden om op te treden tegen rechthebbenden en ook gebruikers die in verzuim blijven een op grond van deze verordening op hen rustende verplichting na te komen of daarmee in strijd handelen. Het laten vervallen van grafrechten kan ook een tijdelijke, juridische stok achter de deur zijn bij geschillen. De positie van de gemeente als houder van de algemene begraafplaats is hiermee versterkt.

Artikel 29 Verwijderen grafbedekking

Middels dit artikel wordt gesteld dat grafbedekkingen (gedenktekens en grafbeplanting) tot 12 weken na afloop van het grafrecht door de rechthebbenden van het graf kan worden gehaald. Mocht dit niet gebeuren dan gaat het college er van uit dat geen belangstelling bij de rechthebbende bestaat en over kan worden gegaan tot verwijdering.

De grafbedekking kan ook worden verwijderd nadat burgemeester en wethouders het grafrecht vervallen hebben verklaard omdat er na het overlijden van de rechthebbende niet tijdig een nieuwe rechthebbende is aangewezen.

Het verdient aanbeveling deze gang van zaken te benadrukken in correspondentie aangaande het al dan niet verlengen van het grafrecht.

Artikel 30 Ruiming graf

De mededeling dat burgemeester en wethouders voornemens zijn om de graven te ruimen wordt gedaan zowel aan de rechthebbenden op particuliere graven als aan de gebruiker van een plaats in een algemeen graf.

Aan de rechthebbende op het graf moet worden medegedeeld dat hij verlenging van de graftermijn kan vragen volgens artikel 28, eerste lid, van de Wet op de lijkbezorging.

Bij het ruimen van graven wordt in eerste instantie uitgegaan van het verzamelen van de nog aan te treffen stoffelijke overblijfselen om deze in een verzamelgraf te plaatsen.

Het derde, vierde en vijfde lid openen de mogelijkheid om (ook bij ruiming van algemene graven) de stoffelijke overblijfselen c.q. de as een andere bestemming te geven dan die welke genoemd is in het tweede lid. Dat wil zeggen dat de overblijfselen niet worden begraven in het verzamelgraf en dat de as niet op een algemeen terrein wordt verstrooid. Die andere bestemming zowel voor algemene als particuliere graf ruimten is zo ruim mogelijk omschreven. Het schudden van graven is toegestaan (het dieper herbegraven in hetzelfde graf zodat weer ruimte ter beschikking komt). Ook is het mogelijk om de overblijfselen opnieuw bij te zetten in een ander graf op dezelfde begraafplaats of deze over te brengen naar een andere begraafplaats.

Artikel 31 Bevoegdheden

De aard van de werkzaamheden bij het opgraven en ruimen van graven brengt met zich mee dat het bezwaarlijk is om toe te staan dat anderen dan de aangewezen medewerkers bepaalde werkzaamheden uitvoeren of zelfs hierbij aanwezig zijn. De praktijk heeft aangetoond dat er behoefte is aan een wettelijk voorschrift om de toegang hierbij van derden te weren.

Artikel 32 Historische graven

Het is (in het land) vaak voorgekomen dat graven die van bijzondere waarde zijn, door de werkers op de begraafplaats ondoordacht worden geruimd. De graven kunnen van historische betekenis zijn: Hetzij door de overledene die er begraven ligt dan wel alleen door de schoonheid, toepassing of funerairhistorische waarde van het gedenkteken. De overledene kan voor de plaatselijke gemeenschap van betekenis zijn geweest zodat wellicht de naam nog bij de volgende generatie bekend is. Het gedenkteken kan opvallen door zijn vormgeving en door het materiaal. Er dient te worden gezorgd dat graven van bekende overledenen niet ondoordacht worden geruimd en dat soms vrij zeldzame voorwerpen op een terrein dat zozeer aan het verleden herinnert, behouden blijven. Bij twijfel over de betekenis van het gedenkteken is het gewenst om een deskundige te raadplegen.

De lijst is een inventarisatie van gedenkwaardige graven. Daarnaast kan de inhoud van de lijst een hulpmiddel zijn voor het samenstellen van de gemeentelijke monumentenlijst.

Artikel 33 Strafbepalingen

Dit artikel komt overeen met het huidige artikel 10. Zonder dit artikel kan geen sanctionering van de in de verordening gestelde verboden plaatsvinden. De strafmaat is verhoogd.

Artikel 34 Beslissingsbevoegdheid

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 35 Citeertitel

Dit artikel spreekt voor zich.